

replik: Ge universitetslärarna makt över utbildningen

■ Publicerad 25 september 2013 kl 00.26

Stort tack Håkan Lindqvist, Barbro Biström och Risto Järvi för en mycket viktig artikel (31/8) om universitetslärarnas situation och konsekvenserna för utbildningen i Sverige.

Rektor Lena Gustafsson och prorektor Anders Fällström uttrycker i en replik positiva ambitioner vid Umeå universitet. I Sverige befinner vi oss dock nu mycket långt ifrån en acceptabel situation. En universitetsreform är nödvändig.

Läget är följande:

1. Kvaliteten i hela utbildningssystemet i Sverige sjunker kraftigt. Det beror i hög grad på att kvalificerade universitetslärare inte har organisatoriska och ekonomiska förutsättningar för att motarbeta denna negativa utveckling.
2. Målen förenklas, förkunskapskrav sänks så att de flesta klarar sig även utan de kunskaper och färdigheter som krävs för objektiva och kritiska analyser på vetenskaplig grund. (Ett stort antal godkända studenter är ju ett krav för att få pengar till institutionens lönekostnader.)
3. Teoretisk litteratur som exempelvis förutsätter kunskaper i gymnasimatematik anses på många håll för svår och utgår helt enkelt ur kurserna.

Viktigaste för svenska universitets långsiktiga kvalitet är att:

A. Förbättra universitetslärarnas anställningsvillkor så att dessa blir stabila, förutsebara och internationellt konkurrenskraftiga. I våra grannländer har universitetslärare vanligen betydligt säkrare anställning, fast statlig finansiering och betydligt högre lön. I Sverige är nu universitetslärarnas undervisningstid starkt underfinansierad eftersom stora delar av universitetens statsanslag prioriteras till växande byråkrati och lokalkostnader. Mycket få universitetslärare har möjlighet att ekonomiskt överleva på de lönedel som utbildningen genererar, särskilt om nivån och resultatkraven ska upprätthållas och flera omtentor hanteras. Utbildningen blir därför en bisak för den enskilde universitetsläraren som i stället måste satsa all kraft på att försöka få externa anslag till olika projekt via mängder av ansökningar.

Omfördela därför statsanslag från byråkrati till fasta tjänster för universitetslärare.

B. Ge universitetslärarna konkret makt över utbildningen och dess långsiktiga utveckling.

Den enskilde universitetsläraren vet nu ofta inte om det är meningsfullt att utveckla en kurs till högre kvalitet eftersom det vanligen är osäkert om denne universitetslärare får förmånen att ge den kursen nästa år.

”Utbildningsuppdragen” kan numera omfördelas hur som helst med kort varsel.

Reglera därför mängden undervisning för universitetslärarna. Så är det i grannländerna, så var det i Sverige tidigare.

Peter Lohmander

professor vid SLU i Umeå, medlem i Sveriges universitetslärarförbunds styrelse

Västerbottens Kuriren

redaktion@vk.se

090-17 60 10

Ursprunglig webbadress: <http://www.vk.se/986281/replik-ge-universitetslararna-makt-over-utbildningen>